

Wie doet wat op Schiphol

April 2019

Royal Schiphol Group
+31 (0)20 601 2673
schiphol.nl
youtube.com/schiphol

Welcome to Amsterdam Airport

Wie doet wat op Schiphol

Luchtvaartmaatschappijen, overheidsinstellingen, afhandelingsbedrijven, winkeliers en banken, horeca- en transport-ondernemingen, brandstofleveranciers en luchtverkeersleiders: op de luchthaven Schiphol zijn ongeveer 500 bedrijven en instellingen actief die samen zo'n 67.000 mensen in dienst hebben.

Al deze bedrijven zijn nodig voor een veilige en efficiënte luchthaven. Ze zorgen samen voor de goede naam die de luchthaven al vele jaren heeft. Maar wie doet nu wat precies op Schiphol?

Schiphol

Schiphol is een mainport, een knooppunt van spoor-, lucht- en wegverbindingen, met de allure van een wereldstad. Het ontwikkelen en goed laten functioneren van een luchthaven brengt bijzondere verantwoordelijkheden met zich mee en vraagt om een zorgvuldige afweging tussen people, planet en profit.

Schiphol had in 2018 71.7 miljoen passagiers en is daarmee de derde passagiersluchthaven in Europa. Met vracht neemt Schiphol met 1,72 miljoen ton ook de derde plaats in. Schiphol telde in 2018 327 directe lijndienstbestemmingen in bijna honderd landen.

Royal Schiphol Group

Royal Schiphol Group is een exploitant van luchthavens. Onze belangrijkste luchthaven is Amsterdam Airport Schiphol. Andere luchthavens van de groep zijn Rotterdam The Hague Airport (100%), Eindhoven Airport (51%) en Lelystad Airport (100%) dat ontwikkeld wordt tot leisure airport. Schiphol Group is ook internationaal actief op J.F. Kennedy Airport in New York en Brisbane Airport. Schiphol Group heeft sinds 2008 een samenwerking met en een strategisch belang van 8% in Groupe ADP, de exploitant van de Parijse luchthavens.

Amsterdam Airport Schiphol

Schiphol ontwikkelt, exploiteert en voert het beheer over het bijna 2.800 hectare grote luchthaventerrein. Schiphol levert alle benodigde fysieke infrastructuur op de luchthaven, zoals de terminal, de start- en landingsbanen

AirportCity

Amsterdam Airport Schiphol ademt de sfeer van een wereldstad en is een lichtend voorbeeld van een **AirportCity: een toonaangevende efficiënte luchthaven die haar reizigers, bezoekers en de daar gevestigde ondernemingen 24 uur per dag en 7 dagen per week diensten biedt die zij nodig hebben.**

Royal Schiphol Group is een lucht- havenonderneming met Amsterdam Airport Schiphol als belangrijkste luchthaven. De missie van Royal Schiphol Group is Connecting the Netherlands: Nederland optimaal verbinden met de rest van de wereld en zo een bijdrage leveren aan de welvaart en het welzijn in Nederland en daarbuiten.

en het wegensysteem. Amsterdam Airport Schiphol ziet ook toe op de naleving van de regels die zijn gesteld aan het gebruik van het luchtvaartterrein. Zo moeten Amsterdam Airport Schiphol en de luchtvaartpartners zich houden aan wettelijke geluid- en milieuregels. Voor Amsterdam Airport Schiphol staat een veilige, efficiënte, betrouwbare en duurzame luchthavenoperatie op de eerste plaats. Daarom beschikt Schiphol over een omvangrijke calamiteitenorganisatie met een eigen luchthavenbrandweer. Amsterdam Airport Schiphol is tevens verantwoordelijk voor alle voorzieningen die zorgen voor een vlotte doorstroming van goederen en passagiers en hun bagage en legt daarvoor de infrastructuur aan. Dit betreft de voorrijwegen en de terminal met zijn incheckbalies en bagagesystemen, maar ook het pierenstelsel en de inrichting daarvan, de vliegtuigopstelplaatsen en de start- en landingsbanen en platformen. Amsterdam Airport Schiphol verleent ook de concessies aan de winkeliers en horecaondernemingen in de terminal.

Security

Sinds 1 april 2003 is Amsterdam Airport Schiphol door de overheid belast met de uitvoering van de securitycontrole van passagiers en bagage in de terminal. De eind-verantwoordelijkheid hiervoor berust bij de minister van Justitie & Veiligheid en de Koninklijke Marechaussee.

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is, op basis van de Wet luchtvaart, verantwoordelijk voor de burgerluchtvaart in Nederland en de algemene verkeersveiligheid in de lucht. Het ministerie verleent landingsrechten aan luchtvaartmaatschappijen op basis van verdragen tussen Nederland en andere landen. Daarmee bepaalt het ministerie mede welke luchtvaartmaatschappijen toegang hebben tot Schiphol. Overigens worden overeenkomsten over landingsrechten in toenemende mate in EU-verband gesloten. De directie Luchtvaart van het ministerie houdt zich bezig met infrastructuur, milieu, wetgeving en het toezicht daarop. De directie ontwikkelt en implementeert beleid voor luchthavens, veiligheid in de luchtvaart en de inrichting en het gebruik van het luchtruim, en de luchtverkeersdienstverlening. De directie Luchtvaart gaat ook over de vergunningen voor luchtvaartmaatschappijen en houdt daar toezicht op. De inspectie Leefomgeving en Transport van het ministerie houdt toezicht op de naleving van veiligheids- en milieuwetten en regels voor de luchtvaart.

Slotcoördinator

Een 'slot' is een toestemming aan een luchtvaartmaatschappij om te mogen starten of landen tijdens de dag of de nacht. Elk jaar stelt Amsterdam Airport Schiphol vast hoeveel 'slots' uitgegeven kunnen worden om binnen de wettelijke normen te kunnen blijven. Om deze slots – en vooral de capaciteit tijdens daarvan tijdens piek- en nachtelijke uren – goed te verdelen onder de verschillende luchtvaartmaatschappijen, heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat een onafhankelijke slot-coördinator aangesteld. Het systeem van slot-coördinatie is een neutraal, transparant en non-discriminatoire systeem. Het systeem is gebaseerd op EU-wetgeving en principes van de IATA, de internationale organisatie van de burgerluchtvaart. De 'slots' worden twee keer per jaar aan de luchtvaartmaatschappijen toebedeeld; voor het zomer- en voor het winterseizoen.

Luchtverkeersleiding Nederland

Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) is verantwoordelijk voor veilig vliegverkeer boven Nederland en op de luchthavens Schiphol, Rotterdam, Groningen en Maastricht. LVNL begeleidt vliegtuigen boven Nederland vanaf het moment van het starten van de motoren en het afduwen van de gate tot dat het vliegtuig het Nederlandse luchtruim uitvliegt. En andersom, vanaf de grens tot het moment dat het vliegtuig na de landing weer veilig aan de gate staat. Ook begeleiden ze overvliegend verkeer.

De luchtverkeersleiding heeft drie afdelingen, die elk het vliegverkeer van een deel van het luchtruim begeleiden.

De torenverkeersleiding (Tower) regelt het startende, landende en het taxiënde verkeer op Schiphol. De welbekende Toren- Centrum kent iedereen natuurlijk. Het verkeer van of naar de Polderbaan wordt overdag geregeld vanuit een tweede toren, Toren-West. De verkeersleiders op de toren begeleiden vliegverkeer in een straal van 15 kilometer rondom de toren, verkeer wat ze kunnen zien.

De naderings- en vertrekverkeersleiding (Approach) begeleidt het verkeer vanaf net na de start. Of voor aankomend verkeer tot kort voor de landing. Ze zorgen dat de vliegtuigen ritsen voor de landingsbaan, zodat er een nette rij ontstaat met voldoende afstand tussen de vliegtuigen. Na de start draagt de approach verkeersleider het vliegtuig over aan de algemene verkeersleiding (Area Control Center).

Het Area Control Center is verantwoordelijk voor het luchtverkeer tot een hoogte van 7,5 kilometer.

Boven deze hoogte is de verkeersleiding in handen van Eurocontrol, de Europese luchtverkeersleiding. Amsterdam Airport Schiphol bepaalt dagelijks welke start- en landingsbanen inzetbaar zijn, LVNL beslist vervolgens welke banen en vliegroutes worden gebruikt. Hierbij houden ze zich aan de regels, de banen die de minste hinder voor de omgeving geven worden als eerst ingezet.

De Koninklijke Marechaussee op Schiphol

De Koninklijke Marechaussee op Schiphol is verantwoordelijk voor de paspoortcontrole en bewaking van de grens. Ook is de marechaussee verantwoordelijk voor de bewapende beveiliging van de burgerluchtvaart tegen kapingen en terroristische aanslagen. Schiphol is verantwoordelijk voor de uitvoering van securitycontroles van passagiers en hun hand- en ruimbagage in de terminal en van personeel en hun voertuigen die beveiligd gebied in willen. Hiervoor huurt Schiphol verschillende beveiligingsbedrijven in. Het ministerie van Veiligheid en Justitie is eindverantwoordelijk en bepaalt de uitvoeringsregels en de Koninklijke Marechaussee houdt toezicht op de uitvoering van de securitycontroles. De Koninklijke Marechaussee Schiphol is ook verantwoordelijk voor alle politietaken op de luchthaven, zoals het voorkomen en opsporen van strafbare feiten en het handhaven van de openbare orde. Verder houdt zij zich bezig met de zorg voor verkeerszaken en het verkeerstoezicht op de openbare wegen op het Schipholterrein.

Het toezicht op vreemdelingen verkeer is ook een onderdeel van de Marechaussee.

Ook controleert de Marechaussee de bedrijven op het terrein van de luchthaven op de verblijfsstatus van hun werknemers en geeft hij voorlichting hierover.

Luchtvaartpolitie

De Luchtvaartpolitie, onderdeel van de Nationale Politie, ziet toe op vliegveiligheid, milieu en criminaliteit in het vliegverkeer. De luchtvaartpolitie heeft hiervoor helikopters en vliegtuigen met video- en infraroodcamera's ter beschikking. Daarnaast heeft de Nationale Politie medewerkers die zorgdragen voor de veiligheid op het spoor.

Douane

De douane voert controles uit op de in-, uit- en doorvoer van goederen. Naast deze controletaak is de douane ook verantwoordelijk voor het heffen en het innen van verschuldigde belastingen en accijnzen op invoer van bepaalde goederen. De douane verricht daarom niet alleen controles in de aankomsthal waarbij de bagage van passagiers gecontroleerd wordt, maar ook in de vrachtgebouwen op Schiphol.

Calamiteiten

Bij een calamiteit op Schiphol is Amsterdam Airport Schiphol verantwoordelijk voor een goede inzet van haar eigen (hulpverlenings-)diensten en voor het regie houden op de continuïteit van de luchthavenprocessen. Dit wordt gedaan in samenspraak met de co-makers van de processen.

Volgens de Wet veiligheidsregio's is de burgemeester van de gemeente Haarlemmermeer de eindverantwoordelijke bij een calamiteit op, of in de directe omgeving van Schiphol. Bij een crisis of calamiteit werkt Schiphol nauw samen met overheidsinstanties zoals onder andere de Veiligheidsregio Kennemerland en Koninklijke Marechaussee. Bij crises met een (vermoeden van) een strafrechtelijke kant wordt ook de Officier van Justitie betrokken. Er zijn scenario's bepaald in het Crisisbestrijdingsplan Schiphol (CBP-S) van de overheid en het Calamiteitenplan van de luchthaven voor (onder andere) calamiteiten met brand, ordeverstoring, infectieziekten, kaping/ gijzeling, hulpverlening en (dreigende) ongevallen met vliegtuigen. Mede op basis hiervan heeft Schiphol haar operationele afdelingen, de BHV-organisatie en de luchthavenbrandweer ingericht.

Brandweer

Schiphol beschikt over een eigen luchthavenbrandweer. De luchthavenbrandweer is belast met:

- Vliegtuigbrandbestrijding - het optreden bij vliegtuig gerelateerde incidenten en calamiteiten;
- Basisbrandweezorg - het uitvoeren van gebouwenbrandbestrijding en hulpverlening voor o.a. de terminal, de voorrijwegen en andere gebouwen binnen het 'werkingsgebied' dat op basis van operationele grenzen is vast gesteld. De basisbrandweezorg wordt door de luchthavenbrandweer uitgevoerd in opdracht van de Veiligheidsregio Kennemerland;
- Industriële brandbestrijding - of het uitvoeren van brandweertaken voor partners op het luchthaventerrein, zoals KLM en Aircraft Fuel Supply.

Schiphol heeft drie brandweerposten in het landingsterrein met op elke post een 'groep vliegtuigbrandbestrijding' bestaande uit drie crashtenders. Hierdoor is de luchthavenbrandweer, conform regelgeving, in geval van een incident, binnen drie minuten inzetbaar op elke operationele start- en landingsbaan. Op twee van de drie posten staat tevens een zogenaamde 'tankautospuiter' voor de uitvoering van basisbrandweezorg-taken.

Per dag zijn, verdeeld over de drie posten, minimaal 31 operationele brandweermensen in dienst. Om voortdurend goed geoefend te zijn, wordt onder andere gebruik gemaakt van een eigen oefenplaats met een oefenvliegtuig, de 'FireFly'. Met dit vliegtuig kunnen veel verschillende mogelijke vliegtuigbrandscenario's worden geoefend.

Ook wordt geoefend op de brandweerposten, in gebouwen en in het landingsterrein. Hierbij wordt gebruik gemaakt van adequate leermiddelen zoals virtueel oefeningen, om op maat tactiek en rollen te oefenen.

Vluchtafhandeling

Ruim honderd lijndienstmaatschappijen vliegen van en naar Schiphol. Amsterdam Airport Schiphol wijst de incheckbalies, de vliegtuigopstelplaatsen en de bagagebanden waar aankomende passagiers hun koffers kunnen ophalen toe. De benodigde bedrijfsmiddelen als balies, passagiersbruggen en het bagagesysteem zijn eigendom van Schiphol. De zorg voor de hele vluchtafhandeling, van het tanken tot het schoonmaken van het vliegtuig

en van de catering tot het onderhoud, is de verantwoordelijkheid van de luchtvaartmaatschappij. Die kan voor al die taken een beroep doen op een van de op Schiphol werkzame afhandelingsbedrijven. De luchtvaartmaatschappij is uiteraard ook verantwoordelijk voor de bemanning, de procedures, de technische staat van de vliegtuigen en apparatuur aan boord, hun passagiers en lading gedurende het verblijf op de luchthaven en in het vliegtuig.

Afhandelingsbedrijven

Afhandelingsbedrijven voeren in opdracht van de luchtvaartmaatschappijen activiteiten uit die nodig zijn bij het aankomen en vertrekken van vliegtuigen, passagiers en vracht, zoals het inchecken van passagiers, het laden en lossen van bagage en vracht, het schoonmaken van vliegtuigen en het verzorgen van de catering. Het tanken van vliegtuigen wordt gedaan door Combined Refuelling Service, Gezamenlijke Tankdienst Schiphol en KLM Tankdienst. Het beheer van de brandstofinfrastructuur – de leidingen, opslagtanks, hydranten – wordt gedaan door Aircraft Fuel Supply. Voor de catering kunnen luchtvaartmaatschappijen, terecht bij diverse catering bedrijven. Tenslotte zijn er ettelijke tientallen luchtvrachtexpeditie-, makelaars- en overslagbedrijven op de luchthaven gevestigd die zorgen voor de aan- en afvoer van luchtvrachtgoederen en alle administratieve handelingen die daar bij horen.

Bagageafhandeling

Schiphol is verantwoordelijk voor de ontwikkeling, de aansturing, het beheer en het onderhoud van alle bagagesystemen, inclusief de computers en software die de systemen besturen. De afhandelingsbedrijven moeten er voor zorgen dat de koffers in het juiste vliegtuig worden geladen en op de afhaalbanden in de bagagereclaim-ruimte terecht komen. De fysieke afhandeling van bagage wordt gedaan door de afhandelingsmaatschappijen.

Bewoners Aanspreekpunt Schiphol (BAS)

BAS staat voor Bewoners Aanspreekpunt Schiphol. Het is het informatie- en klachtencentrum waar omwonenden terecht kunnen met al hun vragen en klachten over het vliegverkeer op Schiphol. BAS is een gezamenlijk initiatief van Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) en Amsterdam Airport Schiphol. BAS is bereikbaar via hun website: www.bezoekbas.nl of per telefoon: 020 - 601 5555

Belangrijkste website-adressen:

www.schiphol.nl
www.jaarverslagschiphol.nl
www.youtube.com/schiphol
www.bezoekbas.nl
www.klm.com
www.lvnl.nl
www.ilent.nl
www.kmar.nl
www.douane.nl

Kerncijfers Schiphol 2018

71,1 miljoen passagiers
1.716.497 ton vracht

499.444 vliegtuigbewegingen, waarvan
15.942 met fullfreighters (3,2%)

---

327 directe lijndienstbestemmingen in
98 landen, door
108 luchtvaartmaatschappijen

---

159 bestemmingen voor vracht, waarvan
23 bestemmingen met alleen
full freighters in
83 landen

---

500 bedrijven zijn er op het
luchthaventerrein, met ongeveer
67.000 medewerkers

2^e in Europa in vliegtuigbewegingen,
3^e in Europa in passagiersvolume,
3^e in Europa in vrachtvolume